

Eckerö kommuns program för främjande av integration

Fastställt av kommunfullmäktige den 22.10.2015
genom KF § 63/22.10.2015
Reviderat av kommunfullmäktige den 17.3.2022
genom KF § 16/17.3.2022

Innehåll	
1 INLEDNING	1
2 KOMMUNALA RIKTLINJER	3
3 LAGSTIFTNING	12
4 MÅL OCH MÄTARE	13
5 STATISTIK – PERSONER MED ICKE-FINLÄNSKT MEDBORGARSKAP I ECKERÖ KOMMUN	17
6 VIKTIG TERMINOLOGI	18
7 BILAGOR	21

1 INLEDNING

I landskapslagen (2012:74) om främjande av integration anges i 24 § att kommunen är allmänt ansvarig och samordningsansvarig för utvecklandet av invandrarnas integration samt för planeringen och uppföljningen av integrationen på lokal nivå. Kommunen ska se till att de kommunala tjänsterna även lämpar sig för invandrare. Kommunen ska dessutom se till att de åtgärder och tjänster för invandrare som avses i denna lag ordnas så att de till innehåll och omfattning är sådana som behovet i kommunen förutsätter. Kommunen ska också se till att den egna personalens kompetens i fråga om integration utvecklas. Lagen tillåter också att åtgärder och tjänster avsedda för invandrare får ordnas i samarbete mellan kommunerna.

I landskapslagens 26 § stipuleras att kommunen eller flera kommuner tillsammans ska för att främja integrationen och stärka det sektorsövergripande samarbetet göra upp ett program för integrationsfrämjande som godkänns i respektive kommuns kommunfullmäktige och ses över minst vart fjärde år. Programmet ska beaktas när en budget och en ekonomiplan görs upp i kommunen. Häröver gäller att Ams, Folkpensionsanstalten och övriga myndigheter på kommunens område ska inom sitt eget ansvarsområde på kommunens initiativ delta i utarbetandet och genomförandet av programmet och i uppföljningen av dess verkställighet. Invandrar-, frivillig-, arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer och religiösa samfund kan i behövlig omfattning delta i utarbetandet och genomförandet av programmet samt i uppföljningen av dess verkställighet.

I landskapslagens 27 § stadgas att kommunens program för integrationsfrämjande kan innehålla följande:

- 1) en redogörelse för hur programmet har samband med den strategiska planeringen och uppföljningen i kommunen,
 - 2) en plan för hur kommunens allmänna tjänster utförs så att de lämpar sig för invandrare och en plan i synnerhet för integrationsfrämjande och stödjande åtgärder,
 - 3) information om vilken kommunal myndighet som ansvarar för samordningen av integrationsfrämjandet samt aktörer som svarar för olika åtgärder,
 - 4) en plan för hur barns och unga personers integration ska främjas och deras sociala identitet stärkas,
 - 5) en plan för hur integrationen ska främjas och den sociala identiteten stärkas bland grupper som står utanför arbetsmarknaden,
 - 6) en plan för främjande av goda etniska relationer och en dialog mellan olika kulturer samt
 - 7) en plan för uppföljning och uppdatering av kommunens program för integrationsfrämjande.
- I kommunens program för integrationsfrämjande kan dessutom samarbetsformerna mellan kommunen och det civila samhället slås fast.

Förutom för att främja det allmänna integrationsarbetet i kommunen krävs ett aktuellt kommunalt integrationsfrämjande program även i situationer då kommunens fullmäktige beslutat om flyktingmottagande samt för att få teckna ett avtal med NTM-centralen i Finland som i sin tur berättigar kommunen att få en statlig ersättning som ges relaterat till flyktingmottagandet. Programmet och avtalet om flyktingmottagande dessutom krävs för att kommunen ska ha rätt att lyfta statligt stöd för personer med flyktingstatus som på eget initiativ flyttat in till kommunen från en annan kommun i Finland.

Eckerö kommuns integrationsplan har antagits av kommunfullmäktige år 2015 och i och med att all annan socialvård förutom äldreomsorg och barnomsorg har flyttats över till Kommunernas socialtjänst k.f. (KST) så är Eckerö kommuns program för främjande av integration i behov av helhetsrevidering. Eftersom KST inte ännu fastslagit sitt eget program för främjande av integration och som åtminstone kommer behandla de ansvarsområden inom området enligt den ansvarsfördelning som KST och kommunerna kommer överens om ska detta integrationsprogram således endast ses som ett interrimprogram tills det datum då KST antar ett eget integrationsprogram. Efter att KST har gjort det behöver detta integrationsprogram skrivas om eller revideras beroende på hur KST:s integrationsprogram utformas.

Kommunens vision

Kommunens vision är att alla som flyttar till Eckerö ska känna sig välkomna och trivas i Eckerö. En inflyttad ska känna sig delaktig i samhället och inte ha nackdelar av att sakna lokal förankring i form av släkt och tradition. Inflyttade ska aktivt uppmanas att delta i allt kommunalt arbete och kommunen ska uppmuntra invånare att engagera sig privat och genom tredje sektorn för att integrera och välkomna inflyttade.

Utvecklings- och hållbarhetsagendan

För att få ett bärkraftigt samhälle måste alla involveras för en gemensam strävan mot ett hållbart Åland. Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland är förankrad i det åländska samhället och lagtinget och avspeglar det åländska samhällets vision att skapa ett hållbart och bärkraftigt samhälle.

Eckerö kommun har förbundit sig till Utvecklings- och hållbarhetsagendan i sin helhet och ingår även i nätverk som verkar inom ramen det helåländska samarbetet.

2 KOMMUNALA RIKTLINJER

Kommunens integrationsprogram ska vara av en övergripande karaktär, med målsättningar, riktlinjer och mer eller mindre konkreta åtgärder för att främja integration av invandrare i allmänhet. Från och med 1.1.2021 har dock en stor del av integrationsfrågorna övergått med stöd av landskapslagstiftningen till KST och ett nära samarbete med kommunalförbundet kommer att upprättas i samband med att KST tar fram sitt eget integrationsprogram. Primärkommunernas övergripande och förebyggande ansvar kvarstår dock.

En framgångsrik integration utförs i samarbete med klienter, andra myndigheter och organisationer. Eckerö kommun har att tillse att personalen har behövlig kunskap och kompetens på området, och bör införskaffas om behov så föreligger.

Främjandet av integration är ett horisontellt politikområde som berör flera sektorer, i störst grad arbets-, utbildnings-, boende-, småbarnspedagogiks-, kultur-, idrotts-, ungdoms- samt social- och hälsovårdspolitik. Förutsättningarna för en lyckad integration baserar sig på invandrarens rättigheter och skyldigheter som fastställs i grundlagen och sektorslagstiftningen samt på integrationstjänster som fastställs i lagen om främjande av integration. Eckerö kommuns integrationsarbete bör integreras i den ordinarie verksamheten. Den sociala identiteten för personer med annat modersmål än svenska ska hållas på en stark nivå, särskilt bland barn och unga samt inom grupper som står utanför arbetsmarknaden. Också möjligheter att bevara sin egen kultur bör stödjas och bakas in i de ordinarie verksamheterna, och delaktighet för invandrargrupper uppmuntras i olika sammanhang.

De kommunala riktlinjerna som finns i detta program ska inte ses som slutgiltiga och definitiva. Snarare bör programmet ses som en sammanställning över kommunens integrationsarbete, kommunens ambitioner och som en uppmuntran till personal, bosatta och övriga att vilja arbeta med integrationsfrågor och finna lokala kreativa lösningar. Kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan aktörer uppmuntras särskilt.

Ansvarigt organ och ansvarig tjänsteman för integrationsarbete i kommunen

Eckerö kommuns ansvarige tjänsteman för kommunens integrationsarbete är kommundirektören. Kommunstyrelsens ordförande är ställföreträdare i fall kommundirektören ej är i tjänst. Kommunstyrelsen fattar beslut om övergripande anvisningar och instruktioner inom området. Kommunfullmäktige beslutar om integrationsprogram och mottagandet av kvotflyktingar.

Personal och budget- och bokslutsarbete

Kommunen behöver ha en kompetent personal som kan förnya och utveckla sig själva och förbättra serviceproduktionen. Personalen inom kommunen ska därför ha möjlighet att fortbilda sig inom frågor som rör mångkultur och integration.

När andelen kommuninvånare med invandrabakgrund ökar är det viktigt kommunen är uppmärksam över de behov barn och elever har i barnomsorg och grundskola.

Uppmärksamhet inom äldreomsorgen är också viktigt om äldre med utländska modersmål blir klienter inom äldreomsorgen i kommunen.

Inom budgetarbetet kan kommunen specifikt satsa medel på integrationsfrämjande åtgärderna genom fördelning av budgetmedel. Under centralförvaltningens verksamhetsmål och -åtgärder kan också specifika integrationsåtgärder planeras. De integrationsfrämjande åtgärderna kan vara sysselsättningsstöd av inflyttade i form arbetsmöjligheter med anställning, arbetspraktik, läroavtal eller deltidsarbete hos kommunen. Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) ansvarar av arbetsförmedling, sysselsättningsfrämjande utbildning, vägledning, information, särskild service för personer med nedsatt arbetsförmåga, stödiriktade åtgärder och andra sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Invandraren och kommunala tjänster

En lyckad integrationsprocess ställer höga krav på de individuella integrationsplaner som upprättas av kommunen, KST eller Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) tillsammans med invandraren beroende på hans behov. Integrationsplanen kan också upprättas av flera parter tillsammans. Integration sker bäst genom snabb etablering i samhället, genom arbete och genom att lära sig svenska så snabbt som möjligt. En lyckad integration bidrar till att säkra framtidens arbetskraft, tillväxt och välfärd.

I början av integrationen är specialtjänster som stöder övergången till normala tjänster viktiga. Specialtjänsterna omfattar exempelvis språkutbildning och rådgivning för invandrare. Eckerö kommuns största utmaning är att sörja för allmänna kommunala tjänster (t.ex. grundskola, barnomsorg och äldreomsorg) är av hög kvalitet mot de behov alla kommuninvånare har, oberoende av bakgrund.

Invandrare kan ha en sämre utgångspunkt för att trygga sin egen välfärd än andra. Det kan i vissa situationer förutsätta positiv särbehandling för att garantera en faktisk likvärdighet. I praktiken innebär det här till exempel att man reserverar längre tid vid möten ifall klienten inte talar god svenska eller om mötet kräver tolk. Positiv särbehandling är inte det samma som favorisering med målet att försätta en person eller en grupp i en bättre ställning än de övriga. Då en viss grupp särbehandlas får detta inte leda till att en annan grupp diskrimineras. Därför ska det alltid vara möjligt att utförligt motivera positiv särbehandling och den ska vara rätt dimensionerad med tanke på målet man vill uppnå.

Med av stöd av de i detta program bifogade blanketterna är Eckerö kommuns integrationsansvarig (kommundirektören) ansvarig att genomföra inledande kartläggningar av servicebehovet i kommunen och att ta fram en eventuell integrationsplan till de delar servicebehovet gäller Eckerö kommuns ansvar.

Språkkunskaper

Språkkunskaper i svenska är väsentliga för att underlätta integrationsprocessen på Åland samt bidra till delaktighet i det åländska samhället. På Åland reglerar förvaltningslagen en allmän serviceskyldighet, krav på gott språkbruk och tolkning. Förvaltningslagen omfattar landskaps- och kommunalförvaltning som bör anlita tolk i ett ärende som har inletts av myndigheten, om

en part är allvarligt hörsel- eller talskadad och inte kan göra sig förstådd på svenska, med hänsyn till ärendets natur och parternas förmåga att ta del av handlingarna.

Tolk bör anlitas i ett ärende som har inletts av en myndighet, om en part inte behärskar svenska, om det är skäligt med hänsyn till ärendets natur och parternas förmåga att ta del av handlingarna. Tolken behöver inte nödvändigtvis befinna sig på samma plats som parterna, utan distanstolkning via telefon eller video kan användas beroende på situation. För att undvika resekostnader och restid är distanstolkning att rekommendera. Eckerö kommun har vid författandet av detta integrationsprogram ett avtal med ett professionellt tolkföretag.

Tolkkostnader som uppstår för flyktingar och kvotflyktingar ersätts av staten. Tolkning ska alltid skötas av professionella.

Barn och unga

Kommunen har som mål att sörja för kompetensen i svenska bland barn och ungdomar med invandrarbakgrund. Språkkunskaperna skapar en grund som hjälper ungdomarna att klara sig i sina fortsatta studier och i arbetslivet.

Visst stöd kan även ges för barn och elever i utvecklingen av deras eget modersmål om det är möjligt i relation till de tillgängliga resurserna. Forskning visar att goda kunskaper i det egna modersmålet stöder uppbyggnaden av identiteten i ett mångkulturellt samhälle, utvecklingen av abstrakt tänkande samt inlärnigen av svenska.

Bestämmelserna gällande barnens rätt till skolgång framgår av landskapslagen (2020:32) om barnomsorg och grundskola. För att säkerställa en god integration av barn med annat modersmål än svenska krävs en individuell och behovsanpassad undervisning utgående från barnets behov och förmåga. En helhetssyn med fokus på barnets bästa ligger till grund för undervisningen. Dessa förebyggande insatser är särskilt viktiga för invandrabarn med föräldrar som har låg socioekonomisk status (låg utbildningsnivå och låg inkomst). Eckerö kommun samarbetar med övriga kommuner inom Södra Ålands utbildningsdistrikt (SÅUD) för att uppnå ändamålsenliga lösningar.

Barn och unga som deltar i ett aktivt föreningsliv och aktiviteter utöver skoltid ökar möjligheterna till en lyckad integration. Eckerö kommuns fritidsledare samt vuxna i invandrabarns närhet har en avgörande roll i att uppmuntra barn att delta i dessa aktiviteter.

Vuxna

Språkutbildningen i svenska bland vuxna arbetssökande invandrare utförs närmast i form av arbetskraftsutbildning. Detta är det viktigaste redskapet för integrationspolitiken bland vuxna. Kurserna i svenska för inflyttade (SFI) är utbildningar för arbetssökande, så kallade sysselsättningsfrämjande utbildningar. Kurserna ordnas på uppdrag av Ålands landskapsregering och för att kunna antas till kursen måste man vara registrerad som arbetssökande vid AMS. Ytterligare krav är att personen måste bo på Åland och vara införsäkrad vid FPA.

Kommunen och KST har i första hand ansvar för språkutbildningen av de invandrare som inte hör till arbetskraftsutbildningens målgrupp. I praktiken gäller detta till exempel äldre invandrare samt föräldrar som är hemma med sina barn. För Eckerö kommuns del hänvisas vuxna med annat modersmål än svenska i behov av språkundervisning till vuxenutbildningarna vid Medborgarinstitutet i Mariehamn som sköter kommunens vuxenutbildning genom köptjänst.

Kommunikation

Ålands officiella hemsida, www.aland.ax, tillhandahåller information om det åländska samhället på ett flertal olika språk. Information finns också på hemsidan www.kompassen.ax. Eckerö kommuns webbplats tillhandahåller information om kommunen och kommunens service på svenska. Kommunen kommunicerar även viktig samhällsinformation och annan serviceinformation och uppdateringar via kommunen kommunblad (Infobladet). Kansliet är öppet för alla personer som vistas i Eckerö kommun, och betjänar alla personer med den service som behövs. Kanslipersonalen har bra kunskaper i engelska och kan ge allmän information till de personer som behärskar engelska. Kommunens handläggningspråk är dock svenska.

Demokratiarbete

Demokratiarbetet är ett arbete med ett egenvärde. Delaktighet, engagemang och möjlighet till verkligt inflytande i samhället är en av grundpelarna till integration. Det är av stor vikt att barn får kunskap och praktisk erfarenhet av demokrati, delaktighet och inflytande i sin vardag redan från tidig ålder. Även vuxna invandrare behöver få kunskap och information om hur det åländska och finska demokratiska systemen är uppbyggda. Eckerö kommun informerar om inkommande val i första hand genom hemsida och Infobladet.

För att invandrare ska vara verkligt delaktiga i samhället krävs ett aktivt deltagande i de lokala valen. När andelen kommuninvånare med invandrabakgrund ökar vore det önskvärt att även andelen av kommunens organ motsvarar befolkningsstrukturen.

Genom att proaktivt arbeta med demokratifrågor samt informera om invandrarnas rättigheter kan kommunen uppmuntra invandrare att delta i de lokala valen. Detta garanterar att en större andel av kommuninvånare har möjlighet att ta del av den demokratiska process som sker i kommunen samt i det övriga samhället. Detta stärker även kommunens delaktighetsprocesser samt ökar attraktionskraften för inflyttning.

Röstberättigad i kommunalval är den som fyller 18 år senast på valdagen och har haft hemort i kommunen under minst ett helt år före valdagen. För att få rösträtt och ställa upp i kommunalval krävs ingen hembygdsrätt.

Arbete, fritid och hälsa

En invandrare har rätt till en integrationsplan, om personen är arbetslös och registrerad som arbetssökande vid AMS, eller om personen annat än tillfälligt får utkomststöd, eller med stöd av den inledande kartläggningen bedöms vara i behov av en plan för att integrationen ska främjas. Integrationsplanen görs upp för ett år åt gången. Planen justeras vid behov oftare och

invandraren är skyldig att följa den. I enlighet med integrationslagen ska AMS eller KST inom två månader från det att myndighetens relation med den invandrade inletts påbörja en inledande kartläggning för den invandrare som antingen är arbetslös eller som inte bara tillfälligt lyfter utkomststöd.

Arbetet med integrationsplanen tas hänsyn till invandrarens egna integrationsmål. Integrationsplanen och andra relevanta planer som utarbetats för invandraren ska samordnas. Ansvar för inledande kartläggning av förutsättningar för sysselsättning, studier och annan integration, samt av behoven av språkutbildning och andra integrationsfrämjande åtgärder och tjänster, fördelas mellan AMS och KST. Eckerö kommun kan också delta i kartläggningen vid behov och samarbetar med AMS/KST. AMS ansvarar för arbetsmarknadsservicen, den sysselsättningsfrämjande utbildningen och andra åtgärder som främjar och stöder invandrades sysselsättning och integration för invandrare som har anmält sig som arbetsökande.

Kommunen själv kan, vid behov, skapa egna praktik- eller arbetsplatser åt inflyttade som integrationsfrämjande åtgärder genom att budgetera för dessa. För att få anställa en person med hjälp av sysselsättningsstöd behöver vissa kriterier vara uppfyllda: En arbetsgivare kan i vissa fall få ekonomisk ersättning för att anställa en person som är inregistrerad vid AMS. Syftet med stödet är att sysselsätta en arbetslös person och därför är utgångspunkten alltid situationen hos den arbetslösa. Exempelvis kan det handla om att anställa en långtidsarbetslös invandrare som en extra resurs. Åtgärder kan vid behov genomföras genom sektorsövergripande samarbete.

Personer som inte klarar sig på arbetsmarknaden har rätt att lyfta utkomststöd. Arbetslösheten bland invandrare och inkomstnivån bland de sysselsatta invandrarna följs upp kontinuerligt av KST i statistik över utkomststöd.

Möjligheten till arbete och egen försörjning är viktig både för individens delaktighet i samhället och utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv. Kommunen arbetar proaktivt med att motverka att eventuell fattigdom går i arv genom att ombesörja barnens och elevernas likställdhet inom utbildning i barnomsorg och grundskola.

För att säkerställa att invandrare kan etablera sig är kommunkansliet behjälpliga vid alla utländska medborgares myndighetsärenden, till exempel vad gäller tidsbokningar, stöd och hjälp med blanketter, underlag och krav. Kommunens personal får dock inte ge rådgivning gällande ärenden som inte tillhör kommunens ansvar och kommunala tjänstemän får inte heller fylla i ansökningsblanketter om det inte finns särskilda behörigheter och befogenheter för det.

Hälso- och sjukvård

Myndigheten Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) ansvarar för den offentliga hälso- och sjukvården för hela landskapet Åland och är underställd Ålands landskapsregering. Hälso- och sjukvården omfattar hälsofrämjande verksamhet, primärvård och specialiserad sjukvård. Vården erbjuds till hela den bofasta befolkningen men även till besökare oavsett härkomst. Kommunen ska samarbeta med ÅHS för att säkerställa att invandraren kan ta del av de lagstadgade hälso- och sjukvårdstjänsterna.

Flytten till ett nytt land kan innebära stora förändringar som ibland uppfattas som en kris, vilket ökar risken för psykiska svårigheter och för att problem uppstår. Därtill kan invandrare ha flera svåra erfarenheter i bagaget, så som förföljelse, krig och andra situationer där de befunnit sig i fara. Det är inte ovanligt med ångest, depression, känsla av isolering och främlingskap, osäkerhet om den egna identiteten och psykosomatiska symptom. Det är viktigt att alla som bor på Åland omfattas av vaccinationsprogrammen. Målet med vaccinering är att skydda befolkningen från svåra sjukdomar. Ett gott vaccinationsprogram inkluderar så många som möjligt och gynnar alltså även dem som inte är vaccinerade.

Boende

Kommunen förebygger bostadslösheten. Kommunen sörjer för samhällsplanering och byggnadstillsyn, och tillhandahåller bostäder samt boenden åt personer med särskilda behov. I Eckerö kommun finns även privata hyresvärdar.

För en lyckad integrationsprocess framhävs vikten av tillgång till offentlig service och social samvaro, samt till allmänna kommunikationer, för rörlighet och delaktighet i det omkringliggande samhället.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken på Åland utgör en möjlighet för att bekanta sig med landskapet och de olika orterna. Därtill kan kollektivtrafiken fungera som en naturlig mötesplats.

Invandrarens möjlighet att röra sig i det nya samhället är avgörande för möjligheten till delaktighet i samhället. Kollektivtrafiken utgör en av grundpelarna för rörelsefrihet för invandrare som inte arbetar, bor eller har fritidssysselsättning i samma område.

Funktionsvariation

Rätten att fungera i samhället på lika villkor handlar om att alla människor fullt ut ska kunna ta del av sina mänskliga rättigheter. Invandrare med funktionsvariationer behöver få information om vad som gäller om personers rättigheter och service samt om olika myndigheters roll i samband med rättigheten. Det är viktigt att betona att varken funktionsvariationer, etnicitet, könsidentitet, religion eller ålder ska få bli hinder för att kunna studera, arbeta, ha hobbyer och bilda familj på Åland.

Planerna och metoderna för integration av dess grupper ska vara jämlika och jämförbara med motsvarande grupper bland den övriga befolkningen.

Stöd för barnfamiljer

Kommunens barnskyddsverksamhet samt familjearbete sköts av KST i enlighet med gällande lagstiftning.

Förebyggande insatser och tjänster med låg tröskel, förutom de som kommunen redan tillhandahåller, utvidgas i mån av möjlighet genom KST:s försorg. Förebyggande verksamhet inom området sköts också delvis via kommunens barnomsorg och undervisningsverksamhet.

I övrigt tillhandahålls stöd till barnfamiljer framförallt genom den lokala församlingen och föreningar med verksamhet i kommunen. Konkreta exempel kan vara föräldragrupper, föräldramöten med teman, utvecklingssamtal och inskolning av barn i barnomsorgen eller grundskolan.

Äldre

Andelen äldre invånare ökar på Åland. Behoven för att möta den växande äldre befolkningen i kommunen bör vid behov också ta i beaktande integrationsfrämjande åtgärder. Vid behov stöds egna aktiviteter och välbefinnande bland äldre invandrare. Det kan konstateras att invandrare som lärt sig svenska i vuxen ålder kan glömma svenska språket då de blir äldre. Då antalet äldre med utländska modersmål ökar kan också gruppverksamhet på det egna modersmålet utvecklas tillsammans med föreningslivet och andra kommuner.

HBTQIA+

Akronymen HBTQIA+ står för köns- och sexuella identiteterna och läggningarna; homo, bisexuella, transpersoner, queer, interkönade och asexuella. Plustecknet markerar att även andra läggningar och identiteter.

Ett proaktivt arbete med information om rättigheter för köns- och sexuella minoriteter säkerställs i Eckerö kommun genom att personal och cheferna är medvetna om frågorna, har ett öppet sinne, och ser till att kommunens likabehandlings- och jämställdhetsplan efterlevs.

Kommunens personal har möjlighet att utbilda sig i frågor om hbtqia+ om behov så uppstår. Brist på kunskap ökar fördomar och stärker stereotyper. Kommunen kan motverka stereotypifiering genom att lyfta fram jämlikhet och mångfald i kommunikationen utåt.

Idrott och motion

Idrott och motion kan ha en viktig roll vid integrationen av invandrare. Speciellt för barn och ungdomar kan idrott ge meningsfull hobbyverksamhet som i sin tur utmynnar i nya sociala kontakter samt utvecklar självkänslan. I skola och barnomsorg uppmuntras idrott och motion samt betydelsen av rätt kost.

Kultur och föreningar

Personer med invandrarbakgrund som ansöker om bidrag kan behöva extra personlig handledning och rådgivning vid ansökningsprocessen om bidrag och vid genomförandet av projektet. Kommunens bibliotek erbjuder informations- och kulturmaterial på olika språk samt uppmuntrar till evenemang på olika språk. Målet är att ge så många kunder som möjligt upplevelser på deras modersmål och på så sätt hjälpa dem att bevara sin kultur. Lagen om främjande av integration uppger att man med integration avser de kunskaper och färdigheter som invandrare behöver i samhället och arbetslivet samtidigt som invandrarernas möjligheter att upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur stöds.

Frivilliga föreningar och församlingar i samhället kan erbjuda en meningsfull fritidssysselsättning och utgöra en förenande länk mellan olika befolkningsgrupper. De har därför en viktig roll i integrationsprocessen.

SFI och språkexamina

Kurserna i svenska för inflyttade (SFI-kurserna) är utbildningar för arbetssökande, så kallade sysselsättningsfrämjande utbildningar, som ordnas på uppdrag av Ålands landskapsregering. Medborgarinstitutet har ordnat uppdragsutbildningar i svenska för kvotflyktingar vid behov. Kurserna fokuserar på språk och kommunikation med tonvikt på språkfärdigheterna läsning, hörförståelse, tal och skrivning. Även kultur och samhällskunskap är en del av kursinnehållet.

De allmänna kurserna i svenska för inflyttade är öppna för alla. Kurserna är inte gratis, utan alla måste betala kursavgift och kursbok. Kurserna hålls på olika nivåer. Också specialkurser kan ordnas, till exempel konversationskurser, kurser i svenskt uttal och kurser som förbereder för Allmänna språkexamina. Även på landsbygden och i skärgården ordnas allmänna kurser i svenska för inflyttade. Nybörjarkurs i svenska för inflyttade vuxna som inte kan läsa och skriva det latinska alfabetet ordnas för att de studerande ska kunna antas till en SFI-utbildning efter kursen.

Det allmänna språkexamenssystemet är den finska statens officiella språkexamenssystem, vars intyg kan användas för att söka arbete eller studieplats, visa nivån på språkkunskaper för arbetsgivare eller ansöka om finskt medborgarskap (examina i svenska språket).

Mottagande av invandrare av humanitära skäl

Invandrare som mottagits i Finland av humanitära skäl består av kvotflyktingar, asylsökande som beviljats uppehållstillstånd och personer som kommit till Finland genom familjeåterförening. Åland har ingen egen asylmottagning och personer som söker asyl på Åland hänvisas till riket. Personer som har en pågående asylprocess har rätt att röra sig i landet men är skrivna hos en asylmottagning och eventuella utgifter skall faktureras till mottagningen. Alla personer som söker asyl har en kontaktperson vid en asylmottagning.

Under mars 2022 aktiverade EU direktivet om tillfälligt skydd och statsrådet fattade 7.3.2022 beslut som började gälla från 4.3.2022 och innebär att tillfälligt skydd ges i Finland till ukrainska medborgare och deras familjemedlemmar som flydde från Ukraina före den 24 februari och som på grund av konflikten inte kan återvända till landet, andra ukrainska medborgare som redan vistas eller har anlänt till Finland och deras familjemedlemmar samt till medborgare i länder utanför EU som lagligen (också annars än permanent) befunnit sig i Ukraina och som inte kan återvända till sitt hemland. Statsrådets beslut gäller lika länge som EU-beslutet, det vill säga fram till den 4 mars 2023. Vid behov kan beslutet om skyddet förlängas i perioder på 6 månader, sammanlagt högst 3 år.

Personer som får internationellt skydd och som flyttar in i en kommun är kommuninvånare och har därför rätt att nyttja den kommunala basservicen. Genom den inledande kartläggningen och integrationsplanen utförd av KST eller AMS utreds personens kompetens samt färdigheter för arbete eller studier. Därefter styrs personen till de tjänster som behövs. I planen kommer man överens om sysselsättning, utbildning och övriga tjänster som stöder integrationen i

enlighet med den inledande kartläggningen och invandrarens egna önskemål. I synnerhet i början då dessa personer nyligen flyttat in i kommunen bör de även erbjudas specialtjänster som främjar integration.

Kommuner som har ett giltigt kommunalt program för främjande av integration får finansiellt stöd när de ingår avtal med NTM-centralen i samband med mottagandet av personer som beviljats internationellt skydd. Därtill ersätt faktiska kostnader för social- och hälsovårdens specialkostnader, tolknings- och översättningskostnader samt kostnader för utkomststöd. Dessutom bör kommunerna förbereda sig på att det även kan krävas annan kommunal finansiering för integrationsarbetet. Kostnader som ersätts från NTM-centralen tolkas till fördel för kommunen.

När kommunen ansöker om ersättningar för särskilda kostnader ska kommunen först lämna in en ansökan till NTM-centralen. Ansökan kommer att utgöra grunden till NTM-centralens och kommunens avtal om särskilda kostnader. Ersättningar som kan sökas på basis av avtalet om särskilda kostnader och enligt verkliga kostnader ska sökas hos UF-centralen. Ersättningar, som kräver specialavtal med NTM-centralen, kan sökas upp till två kalenderår efter utgången av det kalenderår då verksamheten har ägt rum. Kommunen kan få ersättning från staten för särskilda kostnader upp till tio år. Integrationsstöd i form av utkomststöd ersätts i högst tre eller fyra år.

Behovet av tolkning är stort under de inledande åren av integrationen. Behovet minskar i takt med att språkfärdigheterna ökar och den övriga integrationen framskrider. *Det finns ingen lagstadgad tidsfrist för ersättning av kostnaderna för tolkning.* Kostnader för tolkning ersätts inte från och med det datum personen blir finsk medborgare.

Gällande familjeåterföreningar kan kommunen vara behjälplig. Huvudaktörerna för ärendet är däremot UNHCR, Migrationsverket och personen eller personerna det gäller.

Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) har ett standardavtal som tecknas med kommuner som har avtal med Egentliga Finlands NTM-central. Hälso- och sjukvårdskostnader belastar ÅHS budget enligt samma system som gäller alla invånare som har en åländsk hemkommun och som är införsäkrade vid FPA. Efter undertecknat avtal, mellan kommunen och ÅHS, kan ÅHS sköta alla ersättningsförfaranden för vårdkostnader som gäller flykting som har rätt att få ersättning av staten via NTM-centralen. Underlaget till ansökan om ersättningar för särskilda kostnader innehåller namn, födelsetid, grunddiagnos, åtgärder, besöksdatum och kostnader. Kommunen meddelar ÅHS på förhand ifall kommunen planerar att ta emot personer av humanitära skäl.

3 LAGSTIFTNING

På grund av Ålands lagstiftningsbehörighet gäller på Åland dels den åländska landskapslagen om främjande av integration och dels rikets lag om främjande av integration i tillämpliga delar. I integrationslagen stadgas att integration ska gälla alla som har ett giltigt uppehållstillstånd i enlighet med utlänningslagen.

Integrationslagen reglerar hur och vad kommunerna (eller kommunalförbund som agerar å primärkommunernas vägnar) är skyldiga att göra och vilka åtgärder som faller andra aktörer eller landskapet. Syftet med integrationslagen är att stödja och främja alla invandrades utbildning, sysselsättning och annan integration samt möjligheter att aktivt delta i samhället. Utöver det är lagens syfte även att främja jämlikhet, likabehandling och en positiv växelverkan mellan olika befolkningsgrupper. I enlighet med lagen ska AMS eller KST inom två månader från det att myndighetens relation med den invandrade inletts påbörja en inledande kartläggning för den invandrare som antingen är arbetslös eller som inte bara tillfälligt lyfter utkomststöd.

För att främja likabehandling och förebygga diskriminering i såväl privat som offentlig verksamhet, där bland annat kommunal verksamhet inräknas, gäller diskrimineringslagen och diskrimineringslagen. Syftet med diskrimineringslagen är att främja och trygga likabehandling samt att effektivisera rättsskyddet för den som utsatts för diskriminering. Genom lagen markeras det att ingen får diskrimineras på grund av ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan omständighet som gäller den enskilde som person.

Mottagande av invandrare av humanitära skäl

I fall en kommun (genom kommunfullmäktige) beslutat om att ta emot invandrare av humanitära skäl ersätts kommunen för de kostnader som den har för anordnandet av åtgärder för integrationsfrämjande enligt lagen. Rikets integrationslag ändrades 1.12.2014 så att även åländska kommuner har möjlighet att erhålla ersättning från staten. Förutsättningen för att erhålla ersättning är att kommunen har ett integrationsprogram samt har ingått ett avtal med Egentliga Finlands NTM-central. Kostnaderna ersätts inom ramen för den finska statsbudgeten enligt en kalkylmässig grund eller enligt de faktiska kostnaderna.

Lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den tillämpas på mottagande av personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd samt på hjälp till offer för människohandel. Samtidigt ska Europeiska unionens lagstiftning och de internationella fördrag som är förpliktande för Finland beaktas.

4 MÅL OCH MÄTARE

Personal och budgetarbete

MÅL	MÄTARE
Anställda med utländska modersmål arbetar i olika enheter i kommunen.	Andelen anställda i Eckerö kommun med utländskt modersmål.
MÅL	MÄTARE
Kommunen implementerar nya digitala lösningar som underlättar i det integrationsfrämjande arbetet.	Språket på kommunens hemsida är lättförståelig. Användningen av digitala översättningstjänster och digitala hjälpmedel i det vardagliga arbetet (t.ex. tolk-appar).
MÅL	MÄTARE
I kommunens budget ingår vid behov integrationsfrämjande åtgärdsförslag.	I budgeten beskrivs specifikt i fall medel och resurser sätts på specifika integrationsfrämjande projekt eller -åtgärder (t.ex. praktik- och arbetsmöjligheter).

Barn och unga

MÅL	MÄTARE
Invandrarbarn och barn med invandrarföräldrar deltar i barnomsorgen. Sörja för kompetensen i svenska bland barn och ungdomar. Upprätthållande och utveckling av språkkunskaperna bland flerspråkiga barn och ungdomar. Inflyttade barn deltar aktivt i fritidsaktiviteter och föreningsliv.	Nyckeltal om språkundervisning i svenska för inflyttade barn och elever med annat modersmål än svenska bokförs i kommunens budget och bokslut, inklusive det förverkligade timantalet per elev i undervisningen i svenska som andra språk och erhållet stöd från landskapsregeringen. Antalet inflyttade barn som deltar i fritidsaktiviteter och föreningsliv ökar.

Vuxna

MÅL	MÄTARE
<p>Medborgarinstitutet, eller annan utsedd organisation, handhar den utbildning för de vuxna invandrare vilkas språkutbildning är på kommunens ansvar (t.ex. föräldrar hemma med barn, pensionärer).</p>	<p>Kommunen hänvisar språkutbildning i svenska för vuxna som inte har svenska som modersmål till Medborgarinstitutets kurser. I de fall en nyinflyttad är berättigad till grundvuxenutbildning i enlighet med LL om barnomsorg och grundskola hänvisas personen till den myndighet eller organisation som utsetts att handha den lagstadgade grundvuxenutbildningen.</p> <p>Statistik kan inhämtas från Medborgarinstitutet gällande kommunens invånare som använder institutets kurser i svenska.</p>

Kommunikation

MÅL	MÄTARE
<p>Kommunen informerar om kommunala tjänster och andra viktiga händelser och uppdateringar via kommunens hemsida samt genom kommunens Infoblad.</p>	<p>Kommunen hänvisar språkutbildning i svenska för vuxna som inte har svenska som modersmål till Medborgarinstitutets kurser. I de fall en nyinflyttad är berättigad till grundvuxenutbildning i enlighet med LL om barnomsorg och grundskola hänvisas personen till den myndighet eller organisation som utsetts att handha den lagstadgade grundvuxenutbildningen.</p> <p>Statistik kan inhämtas från Medborgarinstitutet gällande kommunens invånare som använder institutets kurser i svenska.</p>

Demokratiarbete

MÅL	MÄTARE
<p>Andelen invandrare med utländska modersmål närmar sig andelen övrig befolkning som röstar och ställer upp i kommunalval.</p>	<p>Antalet invandrare som ställer upp i kommunalval.</p> <p>Andelen av utrikesfödda bland förtroendevalda.</p>

Boende

MÅL	MÄTARE
<p>Kommunen förebygger bostadslösheten.</p> <p>Kommunen sörjer för samhällsplanering och byggnadstillsyn, och tillhandahåller bostäder samt boenden åt personer med särskilda behov.</p> <p>I Eckerö kommun finns även privata hyresvärdar.</p>	<p>Vid kännedom om bostadslöshet ordnas situationen genast och följs upp tillsammans med KST och andra myndigheter.</p>

Äldre

MÅL	MÄTARE
<p>Äldre med annat modersmål än svenska kan bli servicetagare i kommunens äldreomsorg. Detta bör beaktas i framtidens planering av kommunens äldreomsorg.</p>	<p>Vid behov ordna meningsfull fritid och dagverksamhet för äldre med annat modersmål än svenska.</p>

Idrott och motion

MÅL	MÄTARE
<p>Kommunen erbjuder lokaler till idrotts-, motions- och friskvårdsverksamhet till alla bosatta i Eckerö kommun.</p>	<p>Nyanlända som är servicetagare i Eckerö kommun görs uppmärksamma på och uppmuntras ta del av Eckerö lokala förenings idrotts-, friskvårds- och motionsaktiviteter.</p>

Kulturella föreningar

MÅL	MÄTARE
<p>Personer med annat modersmål än svenska som arbetar med kultur och/eller deltar i kulturutövning uppmuntras att delta i kulturevenemang och/eller ställa ut sin produktion i Eckerö kommuns skola/biblioteket.</p> <p>Biblioteket är en naturlig mötesplats för alla.</p> <p>Lokala föreningar i kommunen arbetar med mångkultur och integration.</p>	<p>Antal kulturella aktiviteter samt utställningar på kommunens bibliotek.</p> <p>Antalet deltagare i bibliotekets evenemang.</p> <p>Antalet lokala förenings aktiviteter med mångkultur och integration som ett tema.</p>

Mottagande av invandrare av humanitära skäl

MÅL	MÄTARE
Mottagningen av kommuninvånare som beviljats uppehållstillstånd av humanitära skäl ombesörjs och funktionaliteten i den nationella kommunplaceringspolitiken följs upp.	Antalet personer som kommer till kommunen som invandrare av humanitära skäl (nya invånare som flyttat in både enligt avtalet med närings-, trafik- och miljöcentralen och oberoende av det).

5 STATISTIK – PERSONER MED ICKE-FINLÄNDSKT MEDBORGARSKAP I ECKERÖ KOMMUN

Befolkning 2017-2020 efter kommun, medborgarskap och år

		Medborgarskap			
		2017	2018	2019	2020
Eckerö	Finland	839	837	828	832
	Sverige	66	75	69	69
	Övriga Norden	1	1	1	2
	Övriga Europa	31	41	47	46
	Afrika	1	1	2	3
	Amerika	1	1	1	0
	Asien	6	2	2	4
	Oceanien	1	1	1	1
	Övrigt (okänt)	2	2	1	1
	Totalt	948	961	952	958

Uppgifterna gäller 31.12. ifrågavarande år.

Senaste uppdatering: 20210429 09:00

Källa: Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB)

6 VIKTIG TERMINOLOGI

Att arbeta i en mångkulturell miljö kräver goda kommunikationsmöjligheter. Nedan finns några termerna gällande invandring. Ordlistan kan vara behjälplig vid användningen av nationella informationssystem för invandring där anteckningar görs på finska eller engelska.

Asylsökande

En person som söker skydd och uppehållsrätt i en främmande stat. En sådan person har inte ännu uppehållstillstånd i Finland. En asylsökande får flyktingstatus om hen beviljas asyl.

Dubbelt/flerfaldigt medborgarskap

En person kan ha två eller flera medborgarskap.

EU-medborgare och en därmed jämförbar person

Medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen (EU) eller i Island, Liechtenstein, Norge eller Schweiz. EU-medborgare har rätt att röra sig fritt på unionens territorium. Bestämmelserna om fri rörlighet tillämpas också på medborgare i Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz. Isländska, liechtensteinska och norska medborgare får röra sig fritt med stöd av EES-avtalet, och med Schweiz har EU ingått ett separat avtal om fri rörlighet.

EU-uppehållstillstånd

Ett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta som kan beviljas en tredjelands-medborgare efter att han eller hon har vistats på Europeiska unionens territorium i fem år utan avbrott. Tillståndet gäller tills vidare. I ett EU-uppehållstillstånd antecknas bokstavskoden P-EU.

Finsk medborgare

En person som vid födelsen eller senare på annat sätt förvärvat finskt medborgarskap.

Flykting

En person som har välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin etnicitet, nationalitet, (icke-)religiösa övertygelse, politiska uppfattning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp. Flyktingstatus beviljas en person som får asyl i någon stat eller som betraktas som flykting enligt FN:s flyktingorganisation (UNHCR).

Flykting *sur place*

En flykting vars behov av skydd har uppstått först efter att hen har lämnat sitt hemland.

Humanitärt skydd

Upphållstillstånd kan beviljas på grund av humanitärt skydd, när villkoren för beviljande av asyl eller alternativt skydd inte uppfylls men när sökanden inte kan återvända till sitt hemland eller sitt permanenta bosättningsland för att det inträffat en miljökatastrof där. En annan orsak kan vara att säkerhetsläget i landet är dåligt till följd av en väpnad konflikt eller en allvarlig situation för de mänskliga rättigheterna.

Invandrare

En person som flyttar till ett land.

Internationellt skydd

Enligt EU-direktiv och Finlands utlänningslag innebär internationellt skydd flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande. Personen kan ha anlänt i Finland som asylsökande eller kvotflykting.

Irreguljär migrant - se papperslös.

Kvotflykting

En person som betraktas som flykting av UNHCR och som beviljats uppehållstillstånd i en stats flyktingkvot som fastställs i statens budget.

Medborgarskapsanmälan

Vissa persongrupper kan förvärva finskt medborgarskap efter anmälan. Dessa grupper anges i medborgarskapslagen.

Medborgarskapsansökan

En utlänning kan på ansökan beviljas finskt medborgarskap om villkoren i medborgarskapslagen uppfylls. Avvikelse från villkoren kan göras på de grunder som anges i lagen.

Papperslös / Irreguljär migrant

Människor som saknar rättslig status i ett transit- eller värdland. Det är personer som rest in i ett land utan tillstånd eller som kommit in i landet lagligt och därefter förlorat sitt tillstånd att stanna kvar. Människor som ännu inte sökt asyl räknas in i gruppen irreguljära migranter. Europaparlamentet har uppmanat att sluta använda termen "illegala invandrare" till förmån för "irreguljära migranter". Barn till papperslösa föräldrar räknas också till gruppen.

Permanent uppehållstillstånd

En utländsk medborgare som beviljat ett permanent uppehållstillstånd har tillstånd att bo och arbeta under obegränsad tid. Tillståndet gäller så länge som utlänningen är bosatt i landet.

Resedokument för flykting

Ett resedokument som utfärdas till en utlänning som fått flyktingstatus. Resedokumentet för flykting är inte en officiell identitetshandling.

Tidsbegränsat uppehållstillstånd

Beviljas en utlänning som inte har för avsikt att permanent stanna i Finland. Tillståndet ska förnyas innan dess giltighetstid går ut.

Tillfälligt uppehållstillstånd

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Beviljas en utlänning som inte har för avsikt att permanent stanna i Finland. Tillståndet ska förnyas innan dess giltighetstid går ut. I ett tillfälligt uppehållstillstånd antecknas bokstavskoden B.

Tredjelandsmedborgare (*third country national, kolmannen maan kansalainen*)

En utlänning som inte är EU-medborgare eller en därmed jämförbar person, dvs. en medborgare i Island, Liechtenstein, Norge eller Schweiz.

Uppenbart ogrundad ansökan

En asylansökan kan anses vara uppenbart ogrundad om 1) den inte motiveras med allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna eller andra grunder som har anknytning till förbuden mot tillbakasändning eller om påståendena är klart icke-trovärdiga, 2) sökandens uppenbara avsikt är att missbruka asylförfarandet eller 3) sökanden har kommit från ett säkert ursprungsland dit han eller hon kan sändas tillbaka.

Utlänning

En person som inte är finsk medborgare.

Utvisning

Förfarande för avlägsnande ur landet. När en utlänning har eller har haft uppehållstillstånd och ett beslut fattas om att utlänningen ska avlägsnas ur landet, blir personen utvisad.

7 BILAGOR

[Blankett för inledande kartläggning för individer](#) (utarbetad av Arbets- och näringsministeriet i Finland).

[Blankett för familjens integrationsplan](#) (utarbetad av Arbets- och näringsministeriet i Finland).